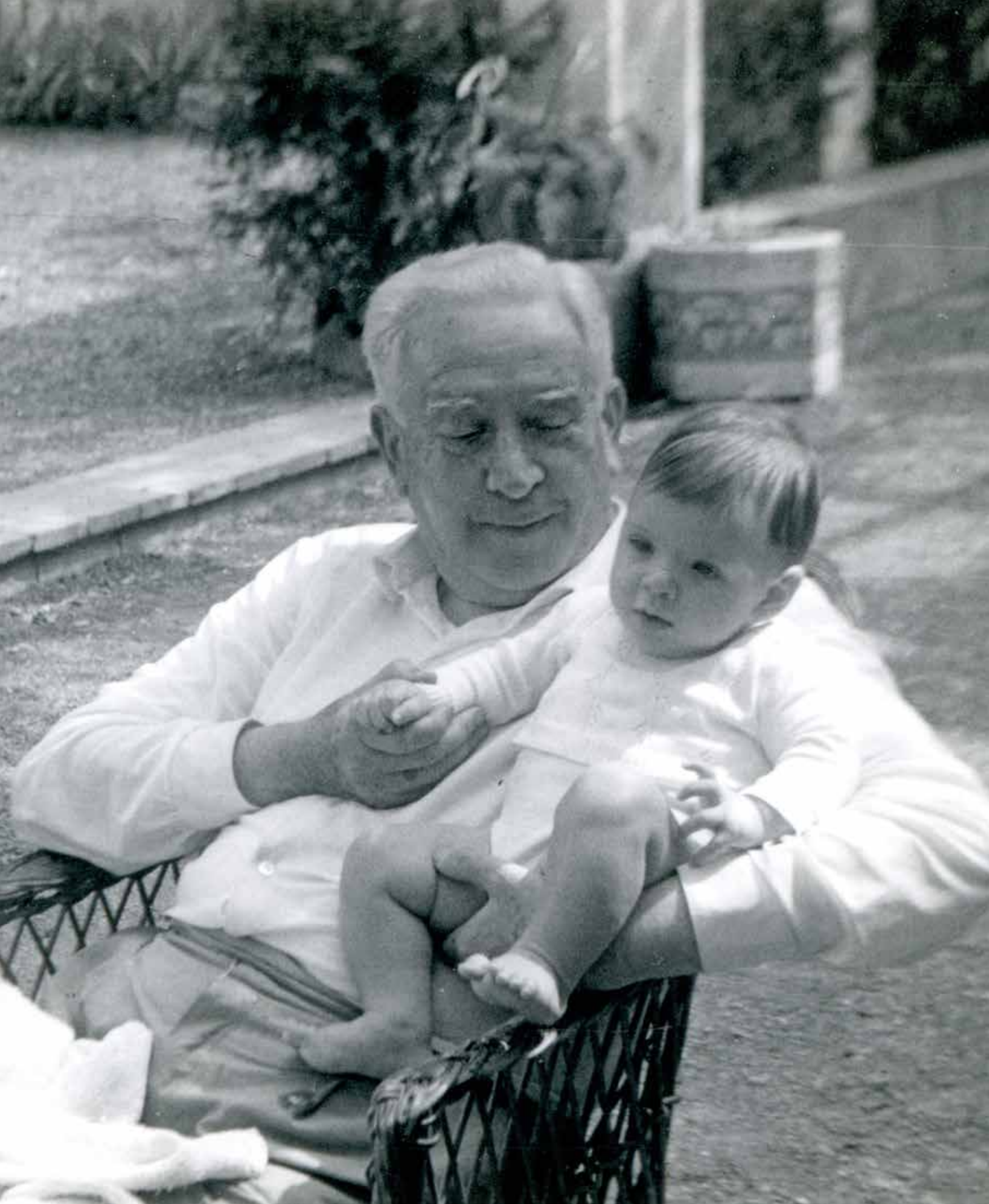

CÈSAR MARTINELL

ÀLBUM FAMILIAR

El llegat de Martinell no només va influir en l'àmbit teòric i pràctic, sinó també personalment en la meva formació com a persona primer i després com a arquitecte. Com a net gran, vaig tenir la sort d'aprendre moltes coses del meu avi fins als setze anys, quan va morir. La seva passió per l'arquitectura, el respecte per "Don Anton", la natura, i la seva filosofia sobre l'equilibri entre geometria, tecnologia i economia han estat una font d'inspiració constant en la meva carrera.

Cèsar Ramírez Martinell · Arquitecte

© Fons fotogràfic família Martinell – Taxonera

De fet, només recordo un mastegot de l'avi en tots els anys que vàrem conèixer: al jardí de la Granja de Doldellops, vaig trobar enterrada una navalla petita, i sense pensar-hi gaire vaig tallar un quadrat (euclides) a l'escorça d'un arbre... Tot content perquè el quadrat m'havia quedat força bé li vaig anar a dir a l'avi..., i després de clavar-me un bon mastegot, em va explicar que els arbres no es poden tallar perquè llavors la saba no puja... Aquesta és una anècdota que explica el caràcter ferm i a la vegada didàctic del Sr. Martinell.

Didàctica i jocs

Pel que fa a la didàctica, també val la pena explicar un parell de fets personals:

Primer un de geometria clàssica. Jo no devia tenir ni sis anys que un bon dia dels molts que l'anava a veure al despatx que tenia a casa (em deia, vine al despatx que m'ajudaràs...) i assegut a la falda em va fer dibuixar un triangle rectangle, a continuació en vàrem dividir els costats en 3, 4 i 5 parts i vàrem dibuixar els quadrats corresponents; llavors vàrem dibuixar les divisions dels 3 quadrats i em va fer

Cèsar Martinell i Maria Taxonera. Venècia, 1926

comptar els dels dos petits. Un per un llavors em va fer escriure al mateix paper la suma. Llavors vàrem comptar el total dels quadrats que hi havia al quadrat gros, i en veure la meua cara de sorpresa, em va dir que això s’ho havia inventat un senyor feia molts anys a Grècia que es deia “Pintagorres”. D’aquesta manera, vaig aprendre la demostració gràfica del teorema de Pitàgores, el seu nom perquè un nen el recordi, d’una manera clara, jugant i per sempre; lliçó que a l’escola va venir anys més tard.

Per altra banda, un de geometria de 4t grau com li agradava dir. Cada dia que dinàvem a casa dels avis, mentre retiraven el segon plat i portaven les postres, jugàvem (amb desesperació de l’àvia) a fer “Calibrius”, paraula derivada d’equilibris. Es tractava de poder pujar almenys 3 o 4 nivells aprofitant el que quedava a la taula: un primer nivell a base de gots i plats, 2n nivell a base de copes (si era diumenge, copes de cava), més plats i a continuació una ampolla o 2 d’aigua de Malavella.

S’havia de fer molt de pressa, i que no trenquéssim res, però bàsicament es tractava que aprenguéssim que si es col·loca el got cap per avall, la seva base és major que en posició normal, i per tant més estable.

En termes geomètrics això normalment són troncs cònics. Si en poses 3 i la superfície de la taula és ben plana, en tens més per posar al següent nivell, però és més estable si n’hi poses 4 o 5.

Igualment, una copa de vi posada cap per avall té una base major, però el fet geomètric és que ara no es tracta d’un tronc cònic, sinó d’un paraboloides de revolució (com les torres de la Sagrada Família) al damunt dels peus circulars de les copes una safata i a continuació l’ampolla d’aigua que té un coll que és mig hiperboloides, i si teníem temps i una segona ampolla, es tractava de posar-la cap per avall i generar un magnífic hiperboloides hiperbòlic. Tot això ho explico perquè penso que la geometria gaudiniana no faria tanta por, com encara fa avui en dia, si a la gent li expliquessin com a casa.

Influències

Amb el pas del temps la firma (el despatx d’arquitectura Martinell) va experimentar un canvi radical sota la direcció del seu fill, Cèsar Martinell i Taxonera. Inicialment influenciat per les tendències del moviment modern, amb referències com Le Corbusier i Georges Candilis, amb qui va treballar a París, ben aviat va virar cap a la concepció arquitectònica de Frank Lloyd Wright gràcies a la seva relació personal amb Peter Harden, a Cadaqués. Martinell fill va adoptar el formigó armat com a element estructural, cosa que va permetre al despatx -encara avui actiu- mantenir-se a l’avantguarda de la innovació arquitectònica integrant noves tecnologies i materials mentre es preservava l’essència de l’enfocament original Martinell.

La visió de Martinell sobre l’arquitectura continua sent rellevant avui en dia, especialment en un món on la sostenibilitat i l’eficiència econòmica són cada vegada més crucials. El seu enfocament holístic, que no sacrifica l’estètica per la funcionalitat ni la viabilitat econòmica, és un model a seguir per als arquitectes contemporanis. En recordar Cèsar Martinell i Brunet, no només celebrem les seves magnífiques estructures, sinó també la seva profunda contribució teòrica. La seva visió de l’arquitectura com un equilibri entre geometria, tecnologia i economia continua sent un far per a la pràctica arquitectònica, especialment a casa nostra, on, com a continuadors de la firma, procurem aplicar constantment aquesta filosofia als nostres projectes, demostrant que la veritable innovació sorgeix de la integració harmoniosa de múltiples disciplines.

Com deia Gaudí, i repetia constantment l’avi, “originalitat vol dir tornar a l’origen”. Després de cent vuit anys d’activitat professional, estic molt orgullós de continuar aplicant la mateixa filosofia. ■

*En record de la mare
Novembre 2024*

Rosa Maria Martinell Taxonera
i Cèsar Ramírez Martinell.
Esplugues, 2016. Centenari de la
firma Cèsar Martinell Arquitectes

Cèsar Martinell i Rosa Maria Martinell. Barcelona, 1956 · Cèsar Martinell i Maria Martinell al bateig de Cèsar Ramírez Martinell. Barcelona, 1958 · Rosa Maria Martinell, Maria Martinell i Pablo Ramírez Gelabert. Barcelona, 1997 · Cèsar Martinell i Taxonera amb Cèsar Ramírez Martinell. Barcelona, 1961 · Cèsar Ramírez Martinell, Maria Ramírez Martinell, Maria Taxonera Puigvert, Rosa Maria Martinell Taxonera i Cèsar Ramírez de Martí. Barcelona, 1989.